

KIRJALLINEN KYSYMYS 144/2013 vp

Rantarakentamisen poikkeamislupien myöntäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Rantarakentamisen poikkeamislupa tarvitaan, mikäli alueella ei ole kaavaa, hanke on alueella olevan kaavan vastainen tai hanke on muuten vallitsevien lakien ja asetusten vastainen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä sanotaan:

"Kunta voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen tässä laissa säädetyistä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista.

Kunta ei kuitenkaan saa myöntää poikkeusta, kun kysymys on:

1) uuden rakennuksen rakentamisesta ranta-alueelle, jolla ei ole voimassa 72 §:n 1 momentissa tarkoitettua kaavaa, ellei kyse ole olemassa olevan asuinrakennuksen laajentamisesta tai korvaamisesta."

Lisäksi momentissa 3 sanotaan:

"Poikkeamisen 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa voi myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus."

Alueellinen tuntemus ja asiantuntijuus ovat kuitenkin kunnissa. Samoin rakennustarpeet ovat monipuolistuneet sekä ELY-keskusten toiminta usein kuormittunutta ja päätöksenteko hidasta. Tämän vuoksi poikkeuslupien myöntäminen tulisi antaa kunnille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä voimassa olevan rantarakentamisen poikkeamislupien myöntökäytännön muuttamiseksi kuntien päätettäväksi?

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2013

Mikko Savola /kesk

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Savolan /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 144/2013 vp:

Mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä voimassa olevan rantarakentamisen poikkeamislupien myöntökäytännön muuttamiseksi kuntien päätettäväksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maankäyttöä ja rakentamista ohjataan maankäyttö- ja rakennuslailla (132/1999). Lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle ja kestäväälle kehitykselle.

Poikkeamisen edellytyksistä säädetään lain 172 §:ssä. Poikkeaminen ei saa aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle. Se ei saa myöskään vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden tai rakennetun ympäristön tavoitteiden saavuttamista. Poikkeusta ei voi myöntää, jos se johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Poikkeamisen oikeudelliset edellytykset ovat samat riippumatta siitä, mille viranomaiselle poikkeamistoimivalta lain 171 §:n mukaan kuuluu.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella (134/2011) rantarakentamisen poikkeamistoimivaltaa siirrettiin ELY-keskukselta kunnalle. Muutoksen tavoitteena oli lisätä kunnan toimivaltaan kuuluvien asioiden määrää ja selkeyttää viranomaisten välistä toimivallan jakoa. Koko maan tasolla arviolta noin 60 % ELY-keskusten ratkaistaviksi kuuluvista rantarakentamisen

poikkeamisasioista siirtyi muutoksella kunnan viranomaisen ratkaistaviksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain voimassaoloaikana rantojen yleiskaavoitus on edennyt noin 70 kaavan vuosivauhdilla, mikä tarkoittaa ELY-keskusten ratkaisemien rantarakentamisen poikkeamisasioiden määrän vähentymistä rantojen kaavoituksen edistyessä. Vuonna 2003 alueellisissa ympäristökeskuksissa ratkaistiin noin 1 600 poikkeamisasiaa, ja vuonna 2012 ELY-keskuksissa ratkaistiin noin 1 200 poikkeamisasiaa. ELYkeskusten poikkeamispäätöksistä yli 80 % koskee ranta-alueita.

Ympäristöministeriön lokakuussa 2012 antaman toimeksiannon mukaisesti on selvitysmiehen työnä erikseen arvioitu ELY-keskusten kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvää viranomaistoimintaa. Selvitys (ympäristöministeriön raportteja 6/2013) valmistui 6.3.2013. Selvityksessä on käsitelty myös toimivallan jakoa poikkeamispäätöksissä. Selvityksessä ehdotetaan ELY-keskuksille nyt kuuluvan poikkeamistoimivallan siirtämistä kunnalle sellaisten kuntien osalta, joiden kaavoitustoimi ja maankäytön ohjaus on riittävän kehittynyt.

Hallitusohjelman mukaisesti ympäristöministeriön johdolla arvioidaan parhaillaan maankäyttö- ja rakennuslain toimivuus lain säätämisen jälkeen monin tavoin muuttuneessa toimintaympäristössä. Arviointia varten ympäristöministeriö on asettanut seurantaryhmän, jossa ovat edustettuina keskeiset viranomaistahot ja etujärjestöt. Arvioinnin tuloksena määritellään nyt yli kymmenen vuotta voimassa olleen lain uudistustarpeet. Arviointi valmistuu kuluvan vuoden loppuun mennessä. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointityön perusteella ympäristöministeriö arvioi, miltä osin uudistamistarpeet voi-

daan toteuttaa toimintatapoja muuttamalla ja mil-
tä osin ne edellyttävät muutoksia lainsäädäntöön.

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 2013

Asunto- ja viestintäministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 144/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Mikko Savola /cent:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att ändra nuvarande praxis för beviljande av undantag för byggande på strandområden så att detta blir en fråga som kommunerna beslutar om?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Markanvändningen och byggandet styrs genom markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Syftet med lagen är att reglera områdesanvändningen och byggandet för att på det sättet skapa förutsättningar för en bra livsmiljö och hållbar utveckling.

Förutsättningarna för undantag anges i 172 § i lagen. Ett undantag får inte medföra olägenheter med tanke på planläggningen, genomförandet av planen eller annan reglering av områdesanvändningen. Det får inte heller försvåra möjligheterna att uppnå målen för naturvården eller målen för skyddet av den byggda miljön. Undantag får inte beviljas, om det leder till byggande med betydande konsekvenser eller annars har avsevärda skadliga miljökonsekvenser eller andra avsevärda och skadliga konsekvenser. De juridiska förutsättningarna för undantag är desamma oberoende av vilken myndighet som har befogenhet att bevilja undantag enligt 171 §.

När markanvändnings- och bygglagen ändrades genom lag 134/2011 överfördes befogenheten att bevilja undantag för byggande på strandområden från NTM-centralen till kommunen. Syftet med ändringen var att öka antalet ärenden

som kommunen har befogenhet att avgöra samt att förtydliga befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna. Av de ärenden om undantag för strandbyggande som NTM-centralerna har haft befogenhet att avgöra överfördes genom lagändringen på riksnivå ca 60 % till den kommunala myndigheten.

Under den tid markanvändnings- och bygglagen varit i kraft har generalplanläggningen av stränder framskridit med ca 70 planer på årsnivå, vilket innebär att de ärenden om undantag för byggande på strandområden som NTM-centralerna avgör minskar i och med att planläggningen utvecklas. År 2003 avgjorde de regionala miljöcentralerna ca 1 600 ärenden om undantag, medan NTM-centralerna år 2012 avgjorde ca 1 200 undantagsärenden. Mer än 80 % av de undantagsbeslut som NTM-centralerna fattar gäller strandområden.

I enlighet med det uppdrag som miljöministeriet gav i oktober 2012 har en utredare separatbedömt NTM-centralernas agerande som myndigheter när det gäller planläggning och byggande. Utredningen (miljöministeriets rapporter 6/2013) blev klar den 6 mars 2013. I utredningen behandlas också befogenhetsfördelningen när det gäller undantagsbeslut. I utredningen föreslås det att den befogenhet att avgöra undantagsärenden som nu tillkommer NTM-centralerna ska överföras på kommunen i de kommuner där planläggningsväsendet och styrningen av markanvändningen är tillräckligt utvecklade.

I enlighet med regeringsprogrammet pågår nu under ledning av miljöministeriet en bedömning av hur väl markanvändnings- och bygglagen fungerar i en omvärld som på många sätt förändrats efter att lagen stiftades. Med tanke på bedömningen har miljöministeriet tillsatt en upp-

följningsgrupp med representanter från de centrala myndigheterna och intresseorganisationerna. Som resultat definieras vilka revideringsbehoven är med tanke på att lagen varit i kraft i över tio år. Bedömningen ska slutföras inom loppet av innevarande år. Miljöministeriet kommer på ba-

sis av helhetsbedömningen av markanvändnings- och bygglagen att bedöma till vilka delar omläggningen kan genomföras genom en ändring av verksamhetssätten och till vilka delar de förutsätter ändringar i lagstiftningen.

Helsingfors den 25 mars 2013

Bostads- och kommunikationsminister Krista Kiuru